

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // *Голос України*. – 1996. – 13 липня.
2. Вернидубов І. Функції прокуратури на перехідний період // *Право України*. – 2001. – № 2.
3. Пропозиції Робочої групи з питань правосуддя щодо внесення змін до Конституції України. Електронний ресурс – [Режим доступу] – <http://constitution.gov.ua/work/item/id/17>.
4. Коментар до Конституції України: Наук.-популярне вид. – К.: Ін.-т законодавства Верховної Ради України, 1996. – 376 с.
5. Шумський П.В. Прокуратура. Гарантія свободи – гарантія проти сваволі // *Віче*. – 2003. – № 2.
6. Давиденко Л. Функції прокуратури України згідно з Конституцією України: пропозиції до законодавства // *Право України*. – 2002. – № 6.

Тіхонова І.С.

студентка,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОКУРАТУРОЮ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

У зв'язку з Євроінтеграцією України активно проводиться реформування правоохоронних органів та адаптація законодавства до євростандартів. Прокуратура не стала виключенням, прийняття 14 жовтня 2014 року нового Закону України «Про прокуратуру», безумовно, є великим кроком вперед, адже в ньому більш повно і якісно регламентовано функції прокуратури. Але, не зважаючи на це, запитань лишилося більше, ніж відповідей. Проблема представництва є не до кінця висвітленою за рахунок стрімкості реформування прокуратури і в позакримінальній сфері, та потребує науково-методичних рекомендацій щодо застосування Закону в сфері представництва інтересів держави в суді.

По суті, ст. 23 нового Закону, в якій сказано, що представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні процесуальних та інших дій, спрямованих на захист інтересів громадянина або держави, у випадках та порядку, встановлених законом [1] подібна ст. 36-1 ЗУ «Про прокуратуру»

1991 року, яка визначала, що представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом [2], але все ж є певні відмінності.

Здається не правильним випущення з тексту статті в новому законі вказівки, що представництво здійснюється від імені держави, адже виконуючи вказану функцію, прокурор здійснює дії спрямовані на захист інтересів держави, набуває процесуального статусу сторони, на нього поширюються права та обов'язки суб'єктів процесу.

Також, у новому законі відсутнє обмеження здійснення «процесуальних та інших дій» лише в суді. Таким чином, повноваження прокурора у представницькій діяльності розширилися, він може здійснювати процесуальні та інші дії не лише під час судового процесу, це логічно, враховуючи участь прокурора у досудовому та виконавчому провадженні. Безперечною перевагою нового закону є і те, що в ньому більш чітко регламентовано які саме дії може вчиняти прокурор в рамках розглядуваної функції.

Інтереси громадянина дослідниками розуміються як сукупність прав, свобод встановлених Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами, що ж стосується поняття «законні інтереси держави», то воно, як не одноразово зазначалося в юридичній літературі, повинно розумітися гранично широко [3, с. 60], але визначення поняття на законодавчому рівні було б доцільним для розуміння обсягу цих інтересів.

У Законі вказано, що прокурор здійснює представництво в суді законних інтересів держави у таких випадках: 1) порушення або загрози порушення інтересів держави; 2) якщо захист цих інтересів не здійснює або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження; 3) а також у разі відсутності такого органу. Враховуючи, положення закріплені у розділі XII, то прокурор може звертатись до суду в інтересах держави в особі таких органів як: органи державної лісової охорони, органи місцевого самоврядування, Верховна рада АРК, Кабінет Міністрів України,

Рада Міністрів АРК, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Місцеві державні адміністрації [1].

Законом встановлено і певні обмеження щодо здійснення представництва в особі деяких органів. Так, Не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній, а також у правовідносинах, пов'язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю засобів масової інформації, а також політичних партій, релігійних організацій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань. В існуючому наказі Генерального прокурора України «Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень» зазначено, що позови в інтересах держави в особі Верховної Ради України пред'являти Генеральній прокуратурі України. Керівникам прокуратур обласного та районного рівнів у разі встановлення підстав для пред'явлення таких позовів направляти відповідні матеріали до прокуратури вищого рівня [4], що суперечить чинному законодавству, тому, необхідно внести відповідні зміни.

Свого роду недопрацюванням є те, що Закон не визначає завдань представництва, що необхідно для того, щоб вони не збігалися з завданнями при здійсненні прокурором інших функцій. З огляду на це заслуговують на увагу погляди вчених, згідно з якими завдання прокурора при здійсненні функції представництва спрямовані на: 1) сприяння суду у виконанні вимог закону про всебічний, повний та об'єктивний розгляд справ і постановленні судових рішень, що ґрунтуються на законі; 2) захист прав і законних інтересів громадян та інтересів держави; 3) своєчасне вжиття заходів до усунення порушень закону, від кого б вони не виходили, керуючись принципами законності, незалежності суддів, рівності фізичних та юридичних осіб перед законом і судом [5, с. 179].

Як ми бачимо, ЗУ «Про прокуратуру» від 14.10.2014 по-новому врегульовано здійснення прокурором функції представництва законних інтересів держави, вона є найбільш детально регламентованою. Проте, залишаються моменти, які потребують уточнення. Для виходу прокуратури у представницькій діяльності на якісно новий рівень сприятливим буде внесення змін до закону, якими буде визначено завдання представництва та поняття «законні

інтереси держави», а також приведення відомчих актів у відповідність до чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру [Електронний ресурс]: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
2. Про прокуратуру [Електронний ресурс]: Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
3. Руденко М. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді (теоретичний і практичний аспекти) / М. Руденко, В. Глаговський // Право України. – 1997. – № 11. – С. 59–63.
4. Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень [Електронний ресурс]: наказ Генерального прокурора України № бгн від 28.05.2015 – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102.
5. Оксенчук І. Завдання прокуратури у цивільному судочинстві: історія та перспективи розвитку / І. Оксенчук // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 9. – С. 175–179.